

CELOŠTÁTNA KOMISIA OLYMPIÁDY ĽUDSKÝCH PRÁV

Vedomostný test

X. ročník Olympiády ľudských práv

Krajské kolo – február 2008

Meno: .....

Škola: .....

Kraj: .....

Čas na vypracovanie testu: 60 minút.

Dosiahnutý počet bodov celkom:

1) Text: Ľudia sa odlišujú svojimi fyzickými a osobnostnými črtami, nie však základnými životnými potrebami. Tie majú všetci spoločné. Preto ich zabezpečujú a chránia základné ľudské práva a slobody, ktorých sa môžu dožadovať všetky ľudské bytosti.

Úloha: Podčiarknite z uvedených potrieb tie, ktoré zodpovedajú základným ľudským právam:

vlastniť mobil, získať bezplatné základné vzdelanie, bývať s rodičmi, zúčastniť sa dovolenky pri mori, mať meno, mať počítač, mať názor, cestovať lietadlom, chrániť si súkromie.

2) Uveďte dátum, kedy si pripomíname: **Deň ľudských práv** .....

Deň Európy .....

3) „Ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné.“ (Ústava SR Čl. 12)

Vysvetlite význam slov:

nepremlčateľné .....

nezrušiteľné .....

4) Rozhodnite ÁNO/NIE, či sú uvedené práva v rozpore s Ústavou SR:

1. Každý má právo na vzdelanie A N

2. Každý má právo rozhodnúť o ukončení vlastného života A N

3. Ľudský život je hodný ochrany už pred narodením A N

4. Trest smrti sa pripúšťa A N

5) Doplňte, v ktorom roku boli prijaté dokumenty o ľudských právach:

- a. Dohovor o právach dieťaťa .....
- b. Všeobecná deklarácia ľudských práv .....
- c. Európsky dohovor o ochrane ľudských práv .....
- d. Európska sociálna charta .....

6) Kedy sa stalo Slovensko členom Rady Európy?

- a. 1993
- b. 1990
- c. 1949

7) Amnesty International, UNHCR (Organizácia pre ochranu utečencov), UNICEF, Rada Európy, OSN sú organizácie ochraňujúce ľudské práva. Napíšte pod každé logo organizáciu, ktorú predstavuje:

.....

.....

.....

.....

.....

8) Rozhodnite ÁNO/NIE, ktoré z nasledujúcich výrokov sú rasistické, xenofóbne?

1. Všetci černosi majú inú farbu kože.	A	N
2. Všetci Číňania sú šmelinári a priekupníci.	A	N
3. Bol som u lekára, je to síce Žid, ale dobrý doktor.	A	N
4. Všetci Rómovia špekulujú ako sa vyhnúť práci.	A	N

9) Text: Jana tohto roku oslávila 19. narodeniny a len nedávno sa stala aktívnou členkou politickej strany. Určite by chcela kandidovať v najbližších voľbách, ktoré sa budú konať ešte v tomto roku, alebo sa aspoň aktívne volieb zúčastniť a podporiť svoju stranu.

Úloha: Rozhodnite na základe informácie v texte či má Jana právo kandidovať:

- 1. len vo voľbách do parlamentu,
- 2. len vo voľbách do zastupiteľstva územnej samosprávy,
- 3. v žiadnych voľbách do zastupiteľských orgánov.

Na základe informácie v texte rozhodnite, či má Jana právo voliť:

- 4. len v parlamentných voľbách,
- 5. len v komunálnych voľbách,
- 6. vo voľbách do všetkých zastupiteľských orgánov.

10) V Ústave SR je zakotvený inštitút verejného ochrancu práv.

- a. Aké cudzie slovo označuje túto funkciu? .....
- b. Kde je sídlo verejného ochrancu práv? .....

c. Kto v SR vykonáva túto funkciu v súčasnosti? .....

- 11) „Petičné právo sa zaručuje. Každý má právo sám, alebo s inými obracať sa vo veciach verejného alebo iného Spoločného záujmu na štátne orgány a orgány územnej samosprávy so žiadosťami, návrhmi a sťažnosťami.“ (Ústava SR Čl. 27)

Uvedte, v akých prípadoch si nemožno petičné právo uplatniť:

.....
.....

- 12) Rozhodnite ÁNO/NIE, v ktorých prípadoch boli porušené ľudské a občianske práva vyplývajúce z Ústavy SR?

1. Obvineného potrestali za to, že odmietol vypovedať.	A	N
2. Ministerstvo odmietlo poskytnúť informácie o stave životného prostredia.	A	N
3. Občan bol zbavený štátneho občianstva za to, že previedol svoje financie z podnikania na účet do zahraničia.	A	N
4. Občan odmietol vypovedať, pretože by svojou výpoveďou mohol spôsobiť trestné stíhanie brata.	A	N

- 13) Text: Najväčšia medzinárodná politická organizácia, ktorej cieľom je dodržiavať medzinárodný mier a bezpečnosť, rozvíjať priateľské vzťahy medzi národmi a uskutočňovať všestrannú spoluprácu.

Úloha: Na základe informácie v texte rozhodnite o akú organizáciu ide:

1. NATO
2. OSN
3. Rada Európy

- 14) „Slovenská republika poskytuje azyl cudzincom prenasledovaným za uplatňovanie politických práv a slobôd.“ (Ústava SR Čl. 53)

Možno podľa Ústavy SR azyl odoprieť?

A N

Svoje rozhodnutie zdôvodnite: .....

.....

- 15) Ivan má 15 rokov a Marek 17 rokov. Rozhodnite ÁNO/NIE a zapíšte do tabuľky, či v tomto veku majú právo:

	Vlastniť majetok	Uzavrieť manželstvo	Dediť	Uzavrieť pracovnú zmluvu	Zvoliť si etiku - náboženstvo ako voliť predmet
Ivan					
Marek					

- 16) Odpovedajte na uvedené otázky ÁNO/NIE:

1. Bezplatné základné a stredné vzdelanie je vašim právom .....
2. Učiteľka vám môže zatajiť, ako oznámkovala vaše vedomosti .....
3. Ste si rovní s ostatnými žiakmi bez ohľadu na váš etnický, národný, sociálny pôvod, rasu, pohlavie a pod. ....
4. Vaši rodičia majú právo byť informovaní o vašich študijných výsledkoch.....
5. Učiteľka je viazaná profesijným tajomstvom .....
6. Patria vám základné ľudské práva v plnom rozsahu .....
7. Riaditeľstvo má právo zakázať vám nosiť do školy náboženské symboly .....

17) Dopíšte text : „Obydlie je nedotknuteľné. Zásahy do nedotknuteľnosti obydlia možno zákonom dovoliť iba vtedy, keď je to v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu .....

.....“ (Ústava SR Čl. 21)

18) Práva v ústave sú vždy spojené s povinnosťami. Možno povedať, že ide o „spojené nádoby“ občianskych práv a povinností. Uveďte k povinnostiam práva zaručené Ústavou SR.

Povinnosť:

Právo:

Zapísať dieťa do školy pri dosiahnutí 6. roku veku. Nerušiť spolužiakov na vyučovaní.	
Zavedenie štátneho jazyka ako povinného vyučovacieho predmetu do národnostných škôl.	
Doručiť neotvorenú korešpondenciu určenú na meno.	
Neposmievať sa žiadnym náboženským úkonom.	
Pomôcť odstraňovať situácie, v ktorých hrozí násilie a nebezpečenstvo.	

19) Podnet na začatie konania ústavného súdu môže dať aj fyzická osoba. Napíšte:

- v akej veci sa môže fyzická osoba obrátiť so žiadosťou o začatie konania ústavného súdu

.....

- akým spôsobom môže iniciovať začatie konania ústavného súdu

.....

20) Napíšte, do ktorých organizácií patria uvedené súdne orgány a kde tieto orgány sídlia:

Európsky súdny dvor .....

Medzinárodný súdny dvor .....

Európsky súd pre ľudské práva .....